

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 1 mars 1946 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen å kapitalbudgeten under luftfartsfonden gjorda framställningar angående anslag för budgetåret 1946/47 jämte i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

1:o) **Mark till landningsfält för flygplan.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under luftfartsfonden (bilaga 5, punkterna 105—109, s. 166—194) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1946/47 anvisa följande investeringsanslag, nämligen till Mark till landningsfält för flygplan 100 000 kronor, till Belysningsanläggningar för luftfartsleder 850 000 kronor, till Radiofyrrar för luftfarten 1 150 000 kronor, till Byggnad och förbättring av flygplatser 6 000 000 kronor samt till Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten 200 000 kronor.

I en inom första kammaren av herr *Karl August Johanson* väckt motion (I: 34) har hemställts, att riksdagen ville besluta, att ett av Kungl. Maj:t till Umeå föreslaget flygfält i stället förläggas till Vännäs samt att härför erforderliga medel måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

1944 års flygplatsutredning har avgivit förslag till vissa utbyggnader och kompletteringar av landflygplatser i riket. Utredningen har därvid inledningsvis (statsrådsprotokollet s. 166—170) gjort vissa allmänna uttalanden angående beskaffenheten och utrustningen av flygplatser, behovet och omfattningen av byggnader på flygplatser samt behovet av tekniska anordningar.

Utredningen, som meddelat, att lösandet av Göteborgs och Malmös flygplatsfrågor vore föremål för utredningens arbete, har vidare framhållit, att av de för närvarande trafikerade inrikes flyglinjerna norrlandslinjen i första hand borde utbyggas och förbättras. Härför erfordrades att ett nytt mellanlandningsfält anlades vid Umeå, att Sundsvall/Härnösands och Luleå flygplatser kompletterades samt att en civil flygplats anordnades i Kiruna.

Då det enligt utredningen synes angeläget, att trafiken på linjen Stockholm—Karlstad—Oslo säkerställes, anser utredningen vissa förbättringsarbeten böra utföras på Karlstads flygplats. Med hänsyn till att Norrköpings

flygplats utgör reservflygplats för Bromma flygplats och med all sannolikhet kommer att inom en nära tid inlemmas i linjetrafiknätet, föreslår utredningen, att jämväl å Norrköpings flygplats vissa kompletteringsarbeten komma till stånd. Utredningen överväger jämväl vissa förbättringar på Visby flygplats men meddelar, att utredningarna härom ännu icke vore avslutade.

De av utredningen föreslagna arbetena framgå av följande sammanställning, i vilken flygplatserna upptagits i den ordning, som enligt utredningens mening motsvarar arbetenas angelägenhetsgrad.

Flygplats	Flygfälts-	Byggnads-	Belysnings-	Summa
	arbeten m. m.	arbeten m. m.	och radiofyr- anläggningar	
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Sundsvall/Härnösand	1 800 000	835 000	250 000	2 885 000
Umeå	4 500 000	680 000	495 000	5 675 000
Luleå	460 000	790 000	320 000	1 570 000
Kiruna	950 000	875 000	570 000	2 395 000
Karlstad	1 500 000	1 000 000	375 000	2 875 000
Norrköping	—	1 270 000	—	1 270 000
	9 210 000	5 450 000	2 010 000	16 670 000

Kommunalfullmäktige i Vännäs ha med anledning av flygplatsutredningens förslag om anläggning av ett flygfält vid Umeå föreslagit, att såsom mellanlandningsfält å flygsträckan Sundsvall/Härnösand—Luleå måtte användas ett vid Vännäs befintligt militärt flygfält, vilket skulle kunna utbyggas såväl snabbare som billigare än det ifrågasatta fältet vid Umeå.

Flygplatsutredningen har på anförda skäl (s. 177 och 178) hemställt, att fullmäktiges framställning icke måtte föranleda till någon åtgärd.

Luftfartsstyrelsens förslag till kapitalinvesteringar i luftfartsfonden för budgetåret 1946/47 framgår av följande sammanfattning, i vilken även motsvarande investeringar för tidigare budgetår angivits.

Mark till landningsfält för flygplan.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 200 000 kronor. Vid ingången av budgetåret förefanns å anslaget ett outnyttjat belopp av i runt tal 570 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 500 000 kronor. Styrelsen omnämner i detta sammanhang, att styrelsen i anslutning till flygplatsutredningens förslag om anläggning av en storflygplats hade för avsikt att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår sedermera äska ett belopp av 3 500 000 kronor för inköp av mark för storflygfältet.

Belysningsanläggningar för luftfartsleder.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 900 000 kronor. För belysningsanläggningar vid Norrköpings och Luleå flygplatser anvisades därjämte å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 ett anslag av 790 000 kronor.

För nästa budgetår föreslår luftfartsstyrelsen anvisande av 1 900 000 kronor. Medelsbehovet fördelar sig enligt vad utskottet inhämtat med följande belopp på här angivna flygplatser.

Flygplats	Kronor
Malmö/Bulltofta	50 000
Göteborg/Torslanda	350 000
Stockholm/Bromma	100 000
Karlstad	345 000
Örebro	355 000
Sundsvall/Härnösand	165 000
Luleå/Kallax	95 000
Kiruna	390 000
Övriga	50 000
	<hr/>
	Summa kronor 1 900 000

Radiofyrrar för luftfarten.

För innevarande budgetår har till radiofyrrar för luftfarten anvisats ett anslag av 200 000 kronor. Det kan här erinras, att för viss radiofyrrutrustning vid Norrköpings flygplats å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisades ett anslag av 215 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen äskar för nästa budgetår ett anslag av 2 300 000 kronor, vilket enligt vad utskottet inhämtat fördelar sig på följande flygplatser med här angivna belopp.

Landningsradiofyrrar.

Flygplats	Kronor
Malmö/Bulltofta	120 000
Visby	120 000
Jönköping	120 000
Norrköping/Kungsängen	120 000
Göteborg/Torslanda	250 000
Stockholm/Bromma	250 000
Karlstad	120 000
Sundsvall/Härnösand	70 000
Luleå/Kallax	120 000
Kiruna	120 000
Högtalare- och talförbindelsesystem vid ett flertal flygplatser	115 000
Anläggningar för flygleder	775 000
	<hr/>
	Summa kronor 2 300 000

Byggande och förbättring av flygplatser.

Till detta ändamål hava hittills anvisats följande belopp:

Budgetår	Kronor
1938/39	500 000
1939/40	3 500 000
1940/41	3 900 000
1941/42	2 000 000

Budgetår	Kronor
1942/43	2 500 000
1943/44	1 150 000
1944/45	9 600 000
1945/46	4 000 000
	Summa kronor 27 150 000.

Av de för budgetåret 1944/45 anvisade medlen ha 7 100 000 kronor anvisats å tilläggsstat och avsetts för utbyggande av två rullningsbanor, den ena å Norrköpings flygplats och den andra å den militära flygplatsen vid Uppsala. Banorna äro avsedda att utgöra komplementbanor till Brommaflygplatsens längsta bana.

Luftfartsstyrelsen erinrar i fråga om detta anslag till en början om att flygplatsutredningen i utlåtande den 10 mars 1945 med förslag till storflygplatsens utbyggande vid Väsby hemställde om anvisande av 14 000 000 kronor för påbörjande av arbetena vid storflygplatsen, därav 1 000 000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45 och 13 000 000 kronor för budgetåret 1945/46. Något förslag om anläggande av storflygplats hade dock icke förelagts 1945 års riksdag. Styrelsen hade för avsikt att i annat sammanhang föreslå, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor anvisades för byggnadsarbeten å storflygplatsen. Vid bifall härtill beräknade styrelsen en medelsanvisning av 8 000 000 kronor för nämnda ändamål till fyllest för budgetåret 1946/47.

De byggnadsarbeten å övriga flygplatser, vilka helt eller delvis borde utföras med anlåtande av anslag för budgetåret 1946/47, framgå av följande, av styrelsen lämnade sammanställning, däri i förekommande fall för överskådlighetens skull införts jämväl de kostnader, vilka borde bestridas från innevarande budgetårs anslag.

Flygplats och arbetsobjekt	Beräknad kostnad kronor	Budgetåret 1945/46 kronor	Budgetåret 1946/47 kronor
Visby	550 000	200 000	350 000
Norrköping/Kungsängen	595 000	5 000	590 000
Göteborg/Torslanda	2 700 000	850 000	1 850 000
Stockholm/Bromma	6 440 000	—	6 440 000
Karlstad	2 075 000	350 000	1 725 000
Örebro	200 000	—	200 000
Östersund	600 000	—	600 000
Sundsvall/Härnösand	1 975 000	400 000	1 575 000
Umeå	1 000 000	100 000	900 000
Luleå/Kallax	780 000	150 000	630 000
Kiruna	1 675 000	250 000	1 425 000
Samtliga flygplatser	1 010 000	295 000	715 000
	Summa kronor 19 600 000	2 600 000	17 000 000

Med inräknande av förutnämnda belopp å 8 000 000 kronor för en blivande storflygplats skulle alltså enligt luftfartsstyrelsens beräkningar medels-

behovet för nästa budgetår till byggande och förbättring av flygplatser uppgå till 25 000 000 kronor. Om anvisande av detta belopp gör styrelsen hemställan.

Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten.

För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 200 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp.

Departementschefen har förklarat sig icke vara beredd att utan ytterligare överväganden taga ställning till det av 1944 års flygplatsutredning redan före utredningens nyss återgivna framställning framlagda förslaget om anläggande av en storflygplats. Frågan härom torde därför, anför departementschefen, få anmälas i annat sammanhang. Med hänsyn till bland annat att spörsmålet om en ytterligare utbyggnad av Bromma flygplats äger visst samband med storflygplatsfrågan anser departementschefen, att ett ställningstagande jämväl till frågan om utbyggnaden av Bromma flygplats tills vidare bör anstå.

Beträffande de allmänna synpunkter, som flygplatsutredningen framfört i fråga om beskaffenheten och utrustningen av flygplatser, avsedda för inrikes reguljär trafik, har departementschefen uttalat följande.

Utredningen har ansett, att ifrågavarande flygplatser i regel böra vara försedda med åtminstone en hårdgjord rullningsbana, vilken bör hava en längd av 1 200 meter och en bredd av 50 meter samt äga en bärighet för hjultryck av 10 ton. Förefintligheten av en dylik bana ökar dels trafikens regularitet genom att starter och landningar kunna ske även under besvärliga tjällossningsperioder, dels ock trafiksäkerheten överhuvud. På grund av den starka förslitning, som gräsväxten å fälten utsättes för vid flygplanens rullning, blir behovet av hårdgjord bana givetvis alltmer framträdande i den mån som trafiken ökar och flygplantyper med högre hjultryck användas. Ehuru kostnaderna för en bana av det slag utredningen förutsatt genomsnittligt kan beräknas uppgå till ett så stort belopp som 1 500 000 kronor, synes det mig dock av förut anförda skäl önskvärt, att de flygplatser vilka ingå i det reguljära inrikes flygtrafiknätet förses med en hårdgjord rullningsbana i den mån icke särskilda förhållanden, såsom särskilt god markbeskaffenhet eller ringa trafikfrekvens, motivera undantag härifrån. Det kan här upplysningsvis nämnas, att flygvapnet på grund av vunna erfarenheter om gräsfältens olägenheter redan utbyggt åtskilliga av de militära flygfälten med hårdgjorda rullningsbanor och att avsikten är, att flertalet fält skola förses med dylika banor. Vad utredningen föreslagit i fråga om rullningsbanans beskaffenhet och utförande föranleder icke någon erinran från min sida.

Flera av de flygplatser, varom här är fråga, sakna helt eller delvis de byggnader, som en trafikflygplats kräver. Sålunda erfordras bland annat utrymmen för förvaltningspersonal för driften och underhållet av flygplatsen, trafikledare för övervakning av trafiksäkerheten på flygfältet och i luften, radiotelegrafister för skötseln av markradiostation, meteorologer för väderleks-tjänsten samt flygholagens stationspersonal för expediering av passagerare

och gods. Därest flygplatsen beröres av utrikes trafik, tillkomma tullpersonal och passpolis. Flygplatsutredningen har genom intendenten O. Hökerberg i byggnadsstyrelsen låtit uppgöra principskisser till såväl en mindre som en medelstor stationsbyggnadstyp, vilka utan större ändringar medgiva byggnadens komplettering med lokaler för tullpersonal och passpolis, därest så skulle vara behövt. Kostnaderna för den mindre typen, uppförd i tegel och betong, ha beräknats till omkring 135 000 kronor och för den större i samma utförande till omkring 160 000 kronor. Erfordras lokaler för tull- och passpersonal, ökas kostnaderna med omkring 35 000 kronor. Dessa principskisser, avsedda för medelstora trafikflygplatser, finner jag i allt väsentligt lämpliga att läggas till grund för utarbetande av slutliga förslag till de stationsbyggnader, vilka kunna befinnas erforderliga för att trafik under tillfredsställande förhållanden skall kunna bedrivas på flygplatserna.

På trafikflygplatserna, särskilt de som utgöra ändpunkter på flyglinjerna, föreligger även behov av en hangarbyggnad för förvaring, förutom av eventuella taxifygplan och privatflygplan, av trafikflygplanen under dåliga väderleksförhållanden och för underlättande av reparationer å och översyner av flygplanen. Den av flygplatsutredningen föreslagna hangartypen ansluter sig nära till den å Visby flygplats förekommande hangaren, vilken visat sig för sitt ändamål lämplig. Hangaren är avsedd att kunna inrymma ett flygplan av typen Douglas DC 3 — den flygplanstyp som i huvudsak användes för inrikesflyget — samt två flygplan av mindre typ. Det är förutsatt, att planläggningen av byggnaden skall ske på sådant sätt, att möjlighet finnes till utbyggnad, därest behov därav skulle uppkomma. Kostnaden är beräknad till 400 000 kronor, däri inräknade omkring 75 000 kronor för vinterboning och uppvärmningsanordningar. Vinterboning och möjlighet till uppvärmning vintertid till en temperatur något över fryspunkten torde, åtminstone i flertalet fall, få anses önskvärd för att arbeten och översyner på flygplanen skola underlättas.

På flertalet flygplatser synes vidare behov föreligga av ett garage för förvaring av de fordon och redskap, som äro behövliga för driften av flygplatsen. Det är här fråga om, bland annat, traktor, lastbil samt snöröjnings- och eldsläckningsmateriel. Såsom genomsnittlig kostnad för ett garage avsett för här angivna ändamål torde böra beräknas det av flygplatsutredningen angivna beloppet 75 000 kronor.

En flygplats, som ingår i en reguljär trafikflyglinje, bör vara utrustad med de olika slag av belysningsanordningar, som erfordras för att landning och start skola kunna ske med betryggande säkerhet även under mörker. Kostnaderna härför äro givetvis varierande, då de lokala förhållandena härvidlag starkt påverka omfattningen och beskaffenheten av olika anläggningar.

Flygplatsutredningen har vidare förutsatt, att varje trafikflygplats skall vara försedd med en s. k. landningsradioanläggning för att underlätta flygplanens molngenomgång samt flygplatsens angöring vid dålig sikt. I princip delar jag utredningens uppfattning härvidlag. Det må emellertid framhållas, att utvecklingen på detta område varit mycket snabb under kriget och att därunder vunna rön måhända ännu icke kunnat i tillräcklig omfattning praktiskt prövas under fredsmässiga förhållanden. Då ifrågasvarande radioanläggningar därjämte äro dyra i anskaffning, torde i avvaktan på att förhållandena på detta område bättre kunna överblickas en viss försiktighet böra iakttagas i vad gäller våra flygfälts utrustande med radioanläggningar. Det synes vara till fyllest, att dylika anläggningar tills vidare anordnas endast i den utsträckning som kan anses erforderlig för att flygplanen skola under betryggande förhållanden kunna landa på en lämpligt belägen flyg-

plats. En begränsning av antalet radiofyranläggningar kan givetvis medföra, att ett flygplan nödgas landa på en annan plats än den, till vilken flygplanet är destinerat, men denna olägenhet under en övergångstid anser jag icke böra få tillmätas alltför stor betydelse.

Beträffande markinköpsanslaget har departementschefen med hänsyn till att å anslaget för närvarande föreligger en odisponerad behållning av 300 000 à 400 000 kronor föreslagit, att medelsanvisningen för nästa budgetår begränsas till 100 000 kronor.

I fråga om anslagsbeloppen för nästa budgetår till belysningsanläggningar för luftfartsleder, till radiofyran för luftfarten samt till byggande och förbättring av flygplatser har departementschefen såsom sin mening uttalat, att i avvaktan på att klarhet vinnes beträffande Göteborgs och Malmö flygplatsfrågor nya anläggningar å Torslanda och Bulltofta flygplatser borde komma till stånd endast i sådana fall, där ett uppskov skulle medföra allvarliga olägenheter. Departementschefen har tillstyrkt, att till belysningsanläggningar avses för den förra flygplatsen 75 000 kronor och för den senare 50 000 kronor samt att i anslaget till byggande och förbättring av flygplatser inräknas ett belopp av 1 350 000 kronor avseende Torslanda flygplats. Vad angår Norrköping/Kungsängens flygplats har departementschefen förklarat sig icke hava något att erinra mot att ett belopp av 120 000 kronor för landningsradiofyran och att ett sammanlagt belopp av 590 000 kronor för hangarbyggnad, hangarplatta och vissa smärre arbeten inräknades i vederbörande anslag.

Vidkommande de förslag, som beröra de i huvudsak för inrikesflyget avsedda flygplatserna, har departementschefen tillstyrkt anvisande av de av luftfartsstyrelsen för nästa budgetår beräknade medlen för Luleå, Sundsvall/Härnösands och Karlstads flygplatser, medan departementschefen däremot icke funnit anledning biträda styrelsens förslag om anvisande för nästa budgetår av medel för Jönköpings, Örebro och Östersunds flygplatser. Departementschefen har vidare ansett, att ett belopp av 350 000 kronor borde inräknas i nästa budgetårs anslag till byggande och förbättring av flygplatser för att disponeras för arbeten med fältutvidgning och anläggning av en ny rullningsbana vid Visby flygplats, därest dessa arbeten vid en prövning av flygplatsutredningens blivande förslag skulle befinnas vara av sådan angelägenhetsgrad, att de böra påbörjas.

Den föreslagna nya flygplatsen vid Umeå tillstyrkes av departementschefen under förutsättning att staden vore villig att medverka till tillkomsten av flygplatsen bland annat genom att utan kostnad för staten ställa för flygplatsen erforderlig mark till förfogande, bekosta framdragning av vägar och ledningar för elektrisk kraft, vatten och avlopp, förvärva servitutsrätt till säkrande av inflygningen till flygplatsområdet samt bestrida kostnaderna för sådana lokaler, för vilka staden eljest principiellt skulle svara, såsom för tull och polis. För arbetenas påbörjande under nästa budgetår har beräknats ett medelsbehov av 900 000 kronor. Departementschefen har i detta sammanhang erinrat om den av kommunalfullmäktige i Vännäs gjorda framställ-

ningen, att ett invid köpingen beläget militärt flygfält måtte iordningställas för trafikflyget, samt uttalat, att — då detta fält ur utbyggnadssynpunkter enligt vad flygplatsutredningen yttrat erbjöde avsevärda svårigheter och därjämte på grund av avståndet till Umeå, 33 km, finge anses mindre väl beläget än den av flygplatsutredningen föreslagna platsen, som låge 3,5 km från staden — den sistnämnda platsen borde föredragas.

Beträffande frågan, huruvida redan nu åtgärder böra vidtagas för att möjliggöra en utsträckning av norrlandslinjen till Kiruna har departementschefen förklarat sig hysa viss tvekan. Med hänsyn till de betydande belopp, som av departementschefen tillstyrktes till mera angelägna arbeten å flygplatserna, och då ytterligare erfarenheter synts böra avvaktas rörande det redan pågående trafikflyget i vårt land vore departementschefen icke beredd att tillstyrka, att medel nu anvisades för utbyggnad och komplettering av denna flygplats.

Departementschefen har slutligen tillstyrkt anvisande av dels 250 000 kronor till en landningsradiofyr på Bromma flygplats samt 450 000 kronor för nyanläggning och komplettering av högtalare- och talförbindelse-system vid olika flygplatser samt för radiofyranläggningar och flygledsfyrar m. m. å flyglederna. Enligt vad utskottet erfarit ingår dessutom i anslaget till belysningsanläggningar för flygplatser ett belopp av 100 000 kronor, avseende Bromma flygplats.

De av departementschefen tillstyrkta medelsäskandena till belysningsanläggningar för luftfartsleder, radiofyrar för luftfarten samt byggande och förbättring av flygplatser fördela sig med följande belopp på de olika flygplatserna.

Flygplats	Belysningsanläggningar för luftfartsleder	Radiofyrar för luftfarten	Byggande och förbättring av flygplatser
Malmö/Bulltofta	50 000	—	—
Visby	—	—	350 000
Norrköping/Kungsängen	—	120 000	590 000
Göteborg/Torslanda	75 000	—	1 350 000
Stockholm/Bromma	100 000	250 000	—
Karlstad	345 000	120 000	1 725 000
Sundsvall/Härnösand	165 000	70 000	1 575 000
Umeå	—	—	900 000
Luleå	95 000	120 000	630 000
Samtliga flygplatser	—	450 000	—
Summa kronor	830 000	1 130 000	7 120 000

Vid anslagsberäkningen har departementschefen avrundat sist angivna belopp till 850 000 kronor för belysningsanläggningar för luftfartsleder och 1 150 000 kronor för radiofyrar för luftfarten, medan anslaget till byggande och förbättring av flygplatser med hänsyn till en beräknelig reservation å 950 000 kronor vid utgången av innevarande budgetår nedsatts till avrundat 6 000 000 kronor.

Vad slutligen angår anslaget till Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten har departementschefen tillstyrkt luftfartsstyrelsens förslag om anslagets anvisande med 200 000 kronor.

Frågan om anläggande av en storflygplats har departementschefen förklarat sig komma att anmäla för Kungl. Maj:t i annat sammanhang. Med hänsyn härtill har utskottet icke funnit anledning att nu uttala sig i denna fråga. Departementschefen har icke heller kunnat taga ställning till spörsmålet om en utbyggnad av Bromma flygplats. Utskottet vill nu allenast erinra om vad utskottet tidigare (utlåtande nr 25) uttalat rörande önskvärdheten att förhandlingarna om statens övertagande av nämnda flygplats fullföljas.

Utskottet.

Vad departementschefen anfört rörande beskaffenheten och utrustningen av flygplatser avsedda för inrikes trafik har icke givit utskottet anledning till erinran.

Kungl. Maj:ts förslag till kapitalinvesteringar i luftfartsfonden för nästa budgetår avser anvisande av anslag av tillhoppa 8 300 000 kronor, vilket innebär en ökning i jämförelse med innevarande budgetår av 2 800 000 kronor. Förslaget innefattar likväl en avsevärd begränsning i jämförelse med luftfartsstyrelsens äskanden. En sådan begränsning torde, med hänsyn till storleken av de belopp, varom är fråga, samt förhållanden på arbetsmarknaden, i nuvarande läge vara ofrånkomlig.

I fråga om anslagen till mark till landningsfält för flygplan, belysningsanläggningar för luftfartsleder samt ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten innebär Kungl. Maj:ts förslag icke några mera betydande ändringar i medelsäskandena i jämförelse med nu löpande budgetår. Utskottet tillstyrker, att nämnda anslag anvisas med av Kungl. Maj:t föreslagna belopp.

Anslaget till radiofyrar för luftfarten föreslås av Kungl. Maj:t höjt från 200 000 kronor för budgetåret 1945/46 till 1 150 000 kronor för nästa budgetår. Härmed avses att tillgodose behovet av radiofyranläggningar i den utsträckning som kan anses erforderlig för att flygplan skola under betryggande förhållanden kunna landa på lämpligt belägna flygplatser. I anslaget har vidare inräknats ett belopp av 450 000 kronor, avsett för nyanläggning och komplettering av högtalare- och talförbindelsesystem på olika flygplatser samt för radiofyranläggningar och flygledsfyrar m. m. å flyglederna. Utskottet finner sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande anslagsäskande.

Vad slutligen angår anslaget till byggande och förbättring av flygplatser har Kungl. Maj:t utgått från att de av inrikesflyget för närvarande trafikerade flygplatserna i första hand skola utbyggas. Därvid har emellertid, såsom förut antytts, något särskilt belopp icke kunnat avses för Bromma flygplats. I fråga om Bulltofta flygplats lära förutsättningarna för anläggande av en ny flygplats såsom ersättning för Bulltofta vara föremål för undersökning. Utskottet vill framhålla vikten av att denna flygplatsfråga bringas till en lösning.

Mot departementschefens förslag till utbyggnad och komplettering av de nuvarande flygplatserna har utskottet ej funnit anledning till erinran. I likhet med departementschefen anser utskottet, att medel nu böra anvisas för påbörjande av anläggningen av ett nytt mellanlandningsfält för norrlandslinjen.

Departementschefen har förordat, att detta fält förlägges invid Umeå under förutsättning att staden ställer för flygplatsen erforderlig mark till förfogande och bekostar framdragande av vägar och ledningar m. m. I motionen I: 34 har föreslagits, att landningsfältet skall anordnas i anslutning till ett i Vännäs köping beläget militärt flygfält, vilket enligt motionärens mening skulle kunna utbyggas så att åtminstone två banor av erforderlig längd erhållas. Dessa banor komma emellertid, enligt vad utskottet inhämtat från representanter för flygplatsutredningen, luftfartsstyrelsen och vederbörande militära förvaltningsmyndighet, icke att erhålla lämplig sträckning i förhållande till varandra — de skulle komma att ligga alltför parallellt — och dessutom draga i förhållande till Umeåalternativet oproportionerligt höga kostnader. Härtill kommer, att ett landningsfält bör vara försett med minst tre banor med inbördes lämpliga sträckningar men att möjlighet att utbygga en tredje bana vid Vännäsfältet överhuvud icke föreligger. Då tillkomsten av den nya flygplatsen å norrlandslinjen är motiverad jämväl av trafiksäkerhetsskäl, finner utskottet förslaget om landningsfältets förläggande till Vännäs icke vara tekniskt realiserbart. Utskottet har därför i förlägningsfrågan, med avstyrkande av motionen, ansett sig böra ansluta sig till departementschefens förslag. Beträffande motionen gör utskottet hemställa under punkten 4:o).

Utskottet, som alltså tillstyrker samtliga Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag till kapitalinvesteringar i luftfartsfonden, får med åberopande av det anförda under denna punkt hemställa,

att riksdagen må till *Mark till landningsfält för flygplan* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

2:o) **Belysningsanläggningar för luftfartsleder.** Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Belysningsanläggningar för luftfartsleder* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 850 000 kronor.

3:o) **Radiofyrrar för luftfarten.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Radiofyrrar för luftfarten* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 1 150 000 kronor.

4:o) **Byggande och förbättring av flygplatser.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 34 till *Byggande och förbättring av flygplatser* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

5:o) **Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 1 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Ersättningsanskaffning och ersättningsarbeten* för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Stockholm den 1 mars 1946.

På statsutskottets vägnar

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Lindström, Gränebo, Larsson, Andrén, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Karlsson, Ekströmer, Berling, Rosenberg* och *Albertsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Ward, Rubbestad, Andersson i Malmö, Mårtensson, Staxäng, Malmborg i Skövde, Lindholm, Åkerström, Thapper, Onsjö, Persson i Vinberg* och *Birke*.
